

POWIATOWY URZĄD PRACY

41-902 Bytom, ul. Łagiewnicka 15, tel./fax 032 281-70-19, 032 281-33-07

RAPORT - I/P/2009

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Bytom, październik 2009r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O RYNKU PRACY W BYTOMIU
3. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
6. WNIOSKI

1. WSTĘP

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8 ust. 1 pkt 3 i art. 9 ust. 1 pkt 9) jednym z zadań Powiatowego Urzędu Pracy jest monitorowanie lokalnego rynku pracy. Istotą działalności Urzędu Pracy jest pomoc w zapewnieniu pracodawcom odpowiednio przygotowanej kadry a osobom bezrobotnym szans na pracę odpowiadającą ich przygotowaniu, możliwościom i oczekiwaniom. Dla realizacji tych założeń niezbędne jest permanentne monitorowanie rynku pracy pod kątem podaży i popytu na pracę. Ważne jest także zapewnienie bieżącej koordynacji kształcenia zawodowego młodzieży i szkoleń bezrobotnych z potrzebami rynku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w zakresie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2009r. przeprowadził analizę rynku pracy zgodnie z metodologią i wytycznymi opracowanymi przez Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych. Zgodnie z tymi założeniami monitoring zawodów deficytowych nadwyżkowych bazował na danych statystycznych dotyczących struktury bezrobocia i ofert pracy.

Pierwszy etap monitoringu obejmował analizę danych w okresie pierwszego półrocza 2009r. Był to etap związany ze szczegółową i wielotematyczną interpretacją statystyk lokalnego rynku pracy, między innymi napływu i odpływu bezrobotnych według grup zawodów, analizę zgłaszanych ofert pracy oraz struktury bezrobocia według zawodów i grup zawodów.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest źródłem informacji o lokalnym rynku.

Informacje te wykorzystywane są zarówno do działań Powiatowego Urzędu Pracy, jak i innych instytucji, których działalność ma związek z rynkiem pracy (m.in. instytucje szkoleniowe, związki pracodawców).

2. PODSTAWOWA INFORMACJA O RYNKU PRACY W BYTOMIU – STAN NA 30.06.2009r.

Spośród **7.323** bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu na koniec czerwca 2009r.:

- 4.213 (59,7%) – kobiety,
- 1.159 (15,8%) – osoby z prawem do zasiłku dla bezrobotnych,
- 5.828 (79,6%) – osoby poprzednio pracujące,
- 115 (1,6%) – osoby zwolnione z przyczyn zakładu pracy,
- 1.239 (16,9%) – młodzież do 25 roku życia,
- 388 (5,3%) – osoby niepełnosprawne,
- 3.562 (48,6%) – osoby długotrwale bezrobotne.

Tabela 1. Stopa bezrobocia w Bytomiu i wybranych miastach na tle kraju w okresie 2002 – VI 2009

Stopa bezrobocia	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	30.06.2007	31.12.2007	31.12.2008	30.06.2009
Kraj	18,1%	17,9%	19,1%	17,6%	14,9%	12,4%	11,4%	9,5%	10,7%
woj. śląskie	16,5%	16,7%	17,3%	15,4%	12,8%	10,6%	9,3%	6,9%	8,3%
Bytom	25,0%	25,6%	26,0%	24,4%	20,6%	17,5%	15,9%	12,4%	13,3%
Katowice	8,2%	8,3%	7,7%	7,0%	5,4%	4,4%	3,4%	1,9%	2,5%
Chorzów	23,1%	23,7%	23,6%	22,2%	18,4%	14,5%	12,6%	8,3%	10,5%
Gliwice	14,5%	15,2%	14,4%	12,8%	9,6%	7,7%	6,4%	4,5%	5,9%
Zabrze	22,8%	23,6%	23,4%	21,0%	18,6%	15,4%	13,1%	9,3%	10,8%
Ruda Śląska	16,7%	16,1%	13,9%	12,6%	10,1%	9,0%	6,6%	5,0%	6,4%

Tabela 2. Bezrobotni zarejestrowani w PUP Bytom w okresie grudzień 2002 - czerwiec 2009

Stan na dzień	bezrobotni ogółem	w tym bezrobotni nowo rejestrowani	% udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych
31.12.2000	13.353	979	7,3
31.12.2001	16.031	914	5,7
31.12.2002	17.775	1.011	5,7
31.12.2003	17.853	1.057	5,9
31.12.2004	16.912	1.177	6,9
31.12.2005	15.186	1.338	8,8
31.12.2006	12.341	994	8,1
31.12.2007	8.935	953	10,7
31.12.2008	6.791	1.221	18,0
30.06.2009	7323	1.089	14,9

Struktura bezrobocia wg wieku, wykształcenia, czasu pozostawiania bez pracy

Tabela 3. Struktura bezrobocia w Bytomiu wg wieku [%]

Rok Wiek	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
18-24	26	23,6	23,2	19,4	16,4	13,4	14,1	16,9
25-34	27,4	27,8	27,4	27,8	27	27,5	26,0	27,4
35-44	23,7	23,4	22,8	22,7	22,9	21,6	21,1	20,9
45-54	20,1	21,8	22,7	24,9	26,5	28,1	28,1	25,2
55-64	2,8	3,4	3,9	5,2	7,2	9,4	10,7	9,6

* stan na 30 czerwca 2009r.

Tabela 4. Struktura bezrobocia w Bytomiu wg wykształcenia [%]

Rok Wykształcenie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Gimnazjalne i poniżej	42,6	42,3	42,5	44	44,2	44,6	44,5	42,8
Zasadnicze zawodowe	33,6	32,8	31,5	30,3	29,3	28,4	26,3	27,0
Średnie ogólne	3,9	4,2	4,4	4,7	5,7	5,8	6,8	7,2
Policealne i średnie zawodowe	17,5	18	18,6	17,6	17,1	17,4	17,7	18,2
Wyższe	2,4	2,7	3	3,4	3,7	3,8	4,7	4,8

* stan na 30 czerwca 2009r.

Tabela 5. Struktura bezrobocia wg czasu pozostawania bez pracy [%]

Okres \ Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
do 1 miesiąca	5,5	6,2	7,6	7	6,6	6,6	10,6	13,3
1-3 miesięcy	13,1	13,9	9,8	14	16,1	19,4	24,8	19,4
3-6 miesięcy	13,7	11	10,8	11	13,5	14,4	15,1	20,1
6-12 miesięcy	18,3	16,1	18,1	15	15,3	13,4	15,4	19,5
12-24 miesięcy	19,2	20,6	18,3	16	13,7	13,2	13,2	12,3
powyżej 24 miesięcy	30,2	32,2	35,3	37	34,8	30,2	20,9	15,4

* stan na 30 czerwca 2009r.

Niekorzystna z punktu widzenia zarówno zapotrzebowania na pracę jak i uwarunkowań psychospołecznych samych osób pozostających bez zatrudnienia jest struktura bezrobocia w Bytomiu – głównie struktura wykształcenia oraz okresu pozostawania bez pracy.

Na koniec czerwca 2009r. bezrobotne kobiety stanowiły 59,7% ogółu pozostających bez pracy. Utrwaloną tendencją na lokalnym rynku pracy powiatu bytomskiego jest:

- Relatywnie niski odsetek bezrobotnych posiadających uprawnienia zasiłkowe (zasiłek dla bezrobotnych pobierało 15,8% ogółu zarejestrowanych).
- Wysoki odsetek młodzieży. Wśród bytomskich bezrobotnych 16,9% ogółu to osoby do 25 roku życia.
- Z uwagi na dotychczasowy staż pracy bezrobotnych, to wśród ogólnej liczby osób pozostających bez zatrudnienia, blisko 20,4% nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego.
- Większość osób zarejestrowanych w PUP w Bytomiu legitymuje się niskim lub bardzo niskim poziomem wykształcenia. Jedynie 4,8% bezrobotnych posiada dyplom wyższej uczelni, a 25,4% bezrobotnych ukończyło liceum, technikum lub szkołę policealną. Najwyższy odsetek (42,8%) stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej

gimnazjalnego. Pozostali – 27% – posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe.

W realiach regionalnego rynku pracy poziom wykształcenia bytomskich bezrobotnych uznać należy za niski.

3 . ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Bardzo ważnym elementem sprawozdawczości o rynku pracy jest analiza bezrobotnych według grup zawodów i specjalności.

Analizując strukturę bezrobocia wg grup zawodowych w Bytomiu w stosunku do ogólnej grupy bezrobotnych można określić następujące grupy zawodów występujące najliczniej na lokalnym rynku pracy:

- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 13,65%,
- „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” 10,90%,
- „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach” – 9,94%,
- „Górnicy i robotnicy budowlani” – 9,59%,
- „Pracownicy usług osobistych i ochrony” – 8,04%,
- „Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – 7,70%,
- „Średni personel techniczny” - 7,65%.

Natomiast najmniej liczni są bezrobotni w grupach zawodów:

- „Kierownicy małych przedsiębiorstw” - 0,07%,
- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy” - 0,0356%,
- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni” – 0,035%,
- „Leśnicy i rybacy” - 0,035%,
- „Rolnicy” – 0,24%,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby” - 0,017%.

Powyższa struktura kształtuje się nieco inaczej w grupie bezrobotnych absolwentów. Tutaj najliczniej reprezentowane są następujące grupy zawodów:

- „Pozostali specjaliści” - 25,30%,
- „Średni personel techniczny” – 20,48%,
- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych” – 15,66%,
- „Pracownicy pozostałych specjalności” – 12,04%.

Dane te odzwierciedlają inną strukturę wykształcenia młodzieży w stosunku do ogółu bezrobotnych. Wyjątek stanowi „Średni personel techniczny”, który ma swoje odzwierciedlenie w grupie zawodów występujące najliczniej na lokalnym rynku pracy.

Warto zauważyć iż znaczna większość zarejestrowanej młodzieży posiada kwalifikacje związane z posiadaniem wykształcenia wyższego lub średniego.

Analizując bezrobocie w Bytomiu według zawodów stwierdza się, że w dużych grupach zawodów o kodach od 12 do 42 najliczniej występowali bezrobotni posiadający zawody:

- asystent ekonomiczny – 157 osoby,
- technik mechanik - 115 osób,
- pracownik biurowy – 107 osób,
- technik elektronik – 68 osób,
- technik budownictwa – 60 osób,
- magazynier – 55 osób.

W kolejnych dużych grupach zawodów najczęściej zarejestrowani byli bezrobotni posiadający następujące kwalifikacje:

- sprzedawca - 542 osoby,
- ślusarz – 202 osoby,
- kucharz - 164 osoby,
- sprzątaczką - 183 osoby,
- krawiec – 165 osób,
- górnik eksploatacji podziemnej - 162 osoby,
- murarz – 91 osób,
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 87 osób,
- gospodarz domu – 84 osoby,
- robotnik budowlany 82 osoby,

Natomiast generalnie najliczniejszą grupą, stanowiącą 1704 osoby, to bezrobotni bez zawodu, najczęściej nie posiadający także stażu pracy.

ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW I GRUP ZAWODÓW W BYTOMIU

Struktura napływu bezrobotnych według zawodów w pierwszym półroczu 2009r. odzwierciedla grupy zawodów generujących bezrobocie.

Największy napływ bezrobotnych odnotowuje się w grupie:

- „Średni personel techniczny” – 9,66%,
- „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” – 9,56%,
- „Górnicy i robotnicy budowlani” – 10,60%.
- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 14,09%.
- „Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – 8,29%.

W najmniejszym stopniu bezrobocie generują grupy zawodów:

- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni” – 0,02%,
- „Leśnicy i rybacy” – 0,02%,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby” – 0,02%,
- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy” – 0,04%,
- „Kierownicy małych przedsiębiorstw” – 0,14%,
- „Kierownicy dużych i średnich organizacji” – 0,32%,
- „Specjaliści szkolnictwa” – 0,32%.

W pierwszym półroczu 2009r. w Bytomiu odnotowano największy napływ bezrobotnych posiadających zawody:

a. bezrobotni z wykształceniem średnim lub wyższym:

- asystent ekonomiczny – 154 osoby,
- technik mechanik – 127 osób,
- pracownik biurowy – 93 osoby,
- technik elektronik – 88 osób,
- technik budownictwa – 68 osób.

b. pozostali bezrobotni:

- sprzedawca - 433 osoby,
- ślusarz – 165 osób,
- górnik eksploatacji podziemnej – 148 osób,
- krawiec – 139 osób,
- kucharz – 123 osoby,
- murarz – 99 osób,
- sprzątaczką – 88 osób.

Jednakże największy napływ ponownie dotyczył osób bez zawodu – w omawianym okresie zarejestrowano w Bytomiu 1843 osoby bez zawodu.

4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Tabela 6. Liczba ofert pracy w okresie 2002-VI 2009

	Oferty pracy w 2002r.	Oferty pracy w 2003r.	Oferty pracy w 2004r.	Oferty pracy w 2005r.	Oferty pracy w 2006r.	Oferty pracy 2007r.	Oferty pracy 2008r.	Oferty pracy w I półroczu 2009r.
<i>Ogółem:</i>	2.422	2.732	2.729	3.055	3.506	6.168	6.283	2.025

Od 2007r. zauważalny był bardzo duży wzrost liczby ofert pracy dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Tendencja ta trwała do końca trzeciego kwartału 2008 roku.

W pierwszym półroczu bieżącego roku zgłoszono 2.025 ofert pracy i jest ona blisko o połowę mniejsza niż w analogicznym okresie 2008 roku (3.970 ofert pracy – stan na 30.06.2008r.).

Spośród 2.025 ofert pracy złożonych w Bytomiu w pierwszym półroczu 2009r. największą grupę, ze wskaźnikiem 32,39%, stanowiły oferty w zawodach z dużej grupy - „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach”

Kolejne co do ilości złożonych ofert pracy grupy zawodów to:

- „Górnicy i robotnicy budowlani”, stanowiąca 11,70% ogółu ofert pracy,
- „Pracownicy pozostałych specjalności – 9,97%,
- „Pracownicy obsługi biurowej” – 9,43%.

Nie odnotowano natomiast żadnych ofert pracy w grupach:

- „Ogrodnicy”,
- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni”,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby”,
- „Rolnicy”,
- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy”.

Ranking zawodów, w których złożono najwięcej ofert pracy w Bytomiu w pierwszym półroczu 2009r. prezentuje się następująco:

1. robotnik gospodarczy – 468 ofert,
2. pracownik biurowy - 145 ofert,
3. sprzedawca – 95 ofert,
4. sprzątaczką – 81 ofert,
5. pracownik administracyjny – 78 ofert,
6. murarz – 56 ofert,
7. robotnik budowlany – 48 ofert,
8. telemarketer – 36 ofert,
9. magazynier – 30 ofert,
10. dekarz 30 ofert.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Dane zawarte w zestawieniu i rankingach zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2009r. pokazują, że rynek pracy Bytomiu związany jest przede wszystkim z problematyką zawodów nadwyżkowych.

Spośród 275 średnich grup zawodów, które występują na bytomskim rynku pracy aż 217 pozycji klasyfikuje się jako zawody nadwyżkowe, 13 pozycji stanowią zawody zrównoważone, natomiast 45 grup zawodów zalicza się do zawodów deficytowych.

Opierając się na szczegółowych opracowaniach zawartych w tabeli T-I/P-6 stwierdza się, że na bytomskim rynku pracy występują następujące zawody deficytowe: agenci do spraw sprzedaży (handlowcy), blacharze, prawnicy gdzie indziej niesklasyfikowani, lakiernicy, robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni, posadzkarze i pokrewni, formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni, pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani, pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni, operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani, operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych, kierownicy małych przedsiębiorstw gdzie indziej niesklasyfikowani, szklarze i pokrewni, gońcy, bagażowi i pokrewni, asystenci do spraw organizacji produkcji filmowej i telewizyjnej, zamiatacze i pokrewni, tynkarze i pokrewni, specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani, krajczowie, gospodarze budynków, recepcjoniści i rejestratorzy, monterzy izolacji, operatorzy pojazdów wolnobieżnych rolniczych i leśnych, robotnicy budowy dróg i pokrewni, policjanci, operatorzy maszyn górniczych i pokrewni, nauczyciele szkół specjalnych, dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni, lekarze, kierownicy działów marketingu i sprzedaży, kierownicy działów zaopatrzenia i dystrybucji, kierownicy działów reklamy, promocji i pokrewnych, animatorzy kultury, krupierzy, pracownicy kolektur i pokrewni, programiści, pracownicy zakładów pogrzebowych, pracownicy bibliotek i

informacji naukowej, ustawiacze-operatorzy maszyn do obróbki drewna i pokrewni, funkcjonariusze Służby Więziennej, jubilerzy, złotnicy i pokrewni, szlifierze narzędzi i polerowacze metali, sędziowie, górnicy strzałowi, monterzy wyrobów złożonych, operatorzy urządzeń do rozdrabniania, mieszania i granulowania chemikaliów.

Tabela 7. Zestawienie zawodów, w których nie zgłoszono ofertach pracy w Bytomiu w I półroczu 2009 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów
1	2	3
1	"4212"	Kasjerzy bankowi i pokrewni
2	"2121"	Matematycy i pokrewni
3	"4114"	Maszynistki i stenografowie
4	"3311"	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy
5	"2421"	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy
6	"7324"	Zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni
7	"7122"	Betoniarze
8	"2232"	Lekarze dentyści
9	"3212"	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni
10	"3117"	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni
11	"3116"	Technicy technologii chemicznej i pokrewni
12	"3213"	Technicy technologii żywności
13	"3429"	Agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednicy handlowi gdzie indziej niesklasyfikowani
14	"6211"	Ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni
15	"2454"	Choreografowie i tancerze baletowi
16	"2432"	Bibliotekoznawcy i specjaliści informacji naukowej
17	"2111"	Fizycy i astronomowie
18	"2442"	Filozofowie, historycy i politolodzy
19	"3221"	Higieniści
20	"5112"	Kierownicy pociągów, konduktorzy i rewizorzy
21	"1314"	Kierownicy małych przedsiębiorstw w handlu hurtowym i detalicznym
22	"1315"	Kierownicy małych przedsiębiorstw w gastronomii, hotelarstwie i turystyce
23	"1223"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie
24	"1224"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym
25	"1229"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowani
26	"2451"	Literaci, dziennikarze i pokrewni
27	"2411"	Ekonomiści
28	"7341"	Składacze tekstów
29	"7432"	Tkacze, dziewiarze i pokrewni
30	"7424"	Plecionkarze, szczołkarze i pokrewni
31	"4214"	Inkasenci i poborcy

32	"2146"	Inżynierowie chemicy
33	"2143"	Inżynierowie elektrycy
34	"2145"	Inżynierowie mechanicy
35	"2148"	Inżynierowie geodeci i kartografowie
36	"2221"	Inżynierowie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni
37	"7344"	Fotografowie poligraficzni
38	"7211"	Formierze odlewniczy i pokrewni
39	"7322"	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła
40	"3131"	Fotografowie i operatorzy urządzeń do rejestracji obrazu i dźwięku
41	"6121"	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej
42	"6129"	Hodowcy zwierząt i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
43	"7221"	Kowale, hartownicy i pokrewni
44	"2453"	Kompozytorzy, artyści muzycy i śpiewacy
45	"7244"	Monterzy linii elektrycznych
46	"7251"	Monterzy elektronicy
47	"5132"	Pomocniczy personel medyczny
48	"6311"	Robotnicy leśni i pokrewni
49	"6111"	Rolnicy produkcji roślinnej
50	"6131"	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej
51	"7414"	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych
52	"6411"	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby
53	"7143"	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
54	"3222"	Optycy
55	"4113"	Operatorzy wprowadzania danych
56	"3122"	Operatorzy sprzętu komputerowego i pokrewni
57	"3132"	Operatorzy urządzeń nadawczych i telekomunikacyjnych
58	"2114"	Specjaliści nauk o Ziemi
59	"2445"	Specjaliści do spraw społecznych
60	"2414"	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości
61	"2222"	Specjaliści technologii żywności i żywienia człowieka
62	"2479"	Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani
63	"2452"	Artyści plastycy
64	"2431"	Archiwiści i muzealnicy
65	"3414"	Organizatorzy turystyki i pokrewni
66	"4216"	Pracownicy lombardów
67	"7431"	Przygotowywacze włókna i przędzarze
68	"5121"	Pracownicy usług domowych i pokrewni
69	"2131"	Projektanci i analitycy systemów komputerowych
70	"5139"	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
71	"3419"	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani
72	"2455"	Producenci, organizatorzy produkcji filmowej i telewizyjnej, reżyserzy, aktorzy i pokrewni
73	"3449"	Urzędnicy do spraw podatków, cel i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
74	"3229"	Średni personel ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany
75	"3223"	Asystenci i technicy dentyści
76	"4213"	Asystenci usług pocztowych i telekomunikacyjnych
77	"5142"	Osoby do towarzystwa
78	"2122"	Statystycy
79	"7434"	Kuśnierze i pokrewni
80	"3473"	Muzycy, piosenkarze i tancerze
81	"1211"	Dyrektorzy generalni, wykonawczy i prezesi
82	"3417"	Rzeczoznawcy, taksatorzy i licytatorzy
83	"7442"	Kaletnicy, rymarze i pokrewni

84	"8311"	Maszyniści kolejowi i metra
85	"8252"	Maszyniści maszyn intrologatorskich
86	"8162"	Maszyniści silników, kotłów parowych i pokrewni
87	"8333"	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni
88	"8251"	Maszyniści maszyn drukujących
89	"7437"	Tapicerzy i pokrewni
90	"9161"	Ładowacze nieczystości
91	"7443"	Obuwnicy
92	"8124"	Ciągacze i tłoczarze
93	"8161"	Elektroenergetycy i pokrewni
94	"8283"	Monterzy sprzętu elektronicznego
95	"8281"	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych
96	"8282"	Monterzy aparatury, maszyn i sprzętu elektrycznego
97	"8284"	Monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych
98	"9211"	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni
99	"9311"	Robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach
100	"8334"	Operatorzy wózków podnośnikowych
101	"8141"	Operatorzy urządzeń do obróbki drewna
102	"8223"	Operatorzy urządzeń do nakładania powłok
103	"8143"	Operatorzy urządzeń do produkcji papieru
104	"8261"	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni
105	"8211"	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki metali
106	"8142"	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej
107	"8262"	Operatorzy maszyn tkackich, dziewiarskich i pokrewni
108	"8253"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych
109	"8155"	Operatorzy urządzeń do przeróbki ropy naftowej i gazu
110	"8123"	Operatorzy pieców i urządzeń do obróbki cieplnej metali
111	"8271"	Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa mięsa i ryb
112	"8122"	Operatorzy urządzeń odlewniczych, walcowniczych i pokrewni
113	"8272"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów mleczarskich
114	"8112"	Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin
115	"8152"	Operatorzy urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów i pokrewni
116	"8156"	Operatorzy urządzeń do chemicznej przeróbki węgla, koksu i pokrewni
117	"8154"	Operatorzy urządzeń do procesów chemicznych i produkcji chemikaliów
118	"8264"	Operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych i pokrewni
119	"8113"	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców
120	"8159"	Operatorzy urządzeń przetwórstwa chemicznego gdzie indziej niesklasyfikowani
121	"8163"	Operatorzy pomp, sprężarek, urządzeń uzdatniania wody, oczyszczania ścieków i pokrewni
122	"8275"	Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni
123	"8171"	Operatorzy zautomatyzowanych i zrobotyzowanych linii produkcyjnych w przemyśle elektromaszynowym
124	"8278"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji napojów bezalkoholowych, wyrobów alkoholowych i pokrewni
125	"8274"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów piekarniczych i cukierniczych oraz koncentratów spożywczych
126	"8212"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji betonu, asfaltobetonu, elementów betonowych i kamiennych i pokrewni
127	"8132"	Operatorzy urządzeń przemysłu ceramicznego
128	"8131"	Operatorzy urządzeń przemysłu szklarskiego
129	"8121"	Operatorzy maszyn i urządzeń metalurgicznych
130	"8312"	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni
131	"9121"	Czyściele butów i inni świadczący usługi na ulicach

Jako oferty pracy deficytowe tj. takie, których realizacja jest utrudniona ze względu na brak bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje, uznać można oferty dla:

- specjalistów z zakresu informatyki np. grafików komputerowych, programistów,
- terapeutów zajęciowych,
- pedagogów różnych specjalności,
- psychologów,
- ekonomistów ze specjalnością : finanse i rachunkowość,
- wykwalifikowanych księgowych prowadzących pełną księgowość,
- operatorów maszyn budowlanych i drogowych np. walca, dźwigu samojezdnego,
- tokarzy obsługujących tokarki sterowane numerycznie,
- spawaczy posiadających uprawnienia spawalnicze ponadpodstawowe lub dozorowe,
- kierowców kat. C+E, D,
- wykwalifikowanych robotników w budownictwie: murarzy, dekarzy, cieśli, tynkarzy, posadzkarzy i inni.

Częstym ma miejsce sytuacja, że bezrobotni odmawiają przyjęcia proponowanych przez Urząd Pracy ofert pracy. Przyczyną odmów przyjęcia ofert pracy, stażu, robot publicznych a nawet szkolenia jest przede wszystkim fakt, że wiele osób bezrobotnych zgłasza się do Urzędu Pracy w związku z koniecznością uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego oraz świadczeń opieki społecznej i osoby te nie są zainteresowane pracą lub inną formą aktywności zawodowej.

Ponadto oferty pracy lokalnych pracodawców są często nieatrakcyjne z uwagi na minimalną płacę lub propozycje pracy w ramach umowy-zlecenia lub umowy o dzieło.

Tabela 8. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Bytomiu w I-półroczu 2009 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	2	3	4
1	"33"	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	0
2	"63"	LEŚNICY I RYBACY	0
3	"61"	ROLNICY	0
4	"64"	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	0
5	"92"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWNI	0
6	"31"	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,0708
7	"21"	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,1
8	"62"	OGRODNICY	0,125
9	"72"	ROBOTNICZY OBRÓBKİ METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,1343
10	"32"	ŚREDNI PERSONEL W ZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,1379
11	"74"	POZOSTALI ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,1432
12	"24"	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,1912
13	"81"	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,2034
14	"52"	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,2063
15	"51"	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,2174
16	"82"	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,2542
17	"22"	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,2903
18	"73"	ROBOTNICZY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICZY POLIGRAFICZNI I POKREWNI	0,3333
19	"12"	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,4375
20	"71"	GÓRNICY I ROBOTNICZY BUDOWLANI	0,4497
21	"93"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	0,5284
22	"34"	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,5416
23	"13"	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0,7143
24	"83"	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,7416
25	"23"	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	1,0000
26	"41"	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	1,0000
27	"42"	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	1,0000
28	"91"	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	1,9700

Do kategorii zawodów wykazujących równowagę na rynku pracy w Bytomiu należą: kierowcy samochodów osobowych, sekretarki, kierownicy małych przedsiębiorstw w budownictwie, inspektorzy budowlani, przeciwpożarowi i pokrewni, monterzy sieci komunalnych, pośrednicy ubezpieczeniowi, specjaliści ochrony zdrowia (z wyjątkiem pielęgniarek i położnych) gdzie indziej niesklasyfikowani, pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej, pracownicy usług osobistych gdzie

indziej niesklasyfikowani, kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych, praczki ręczne i prasowacze, kierowcy samochodów ciężarowych.

Pozostałe zawody występujące na bytomskim rynku pracy posiadają status zawodów nadwyżkowych i są to m.in.: kasjerzy bankowi i pokrewni, lekarze dentyści, formierze odlewniczy i pokrewni, maszyniści kolejowi i metra, operatorzy maszyn i urządzeń, rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej, organizatorzy turystyki i pokrewni.

Wyniki analizy zawodów nadwyżkowych i deficytowych nakładają się na wyniki analizy wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy.

Zawody o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty są równocześnie zaliczane do zawodów deficytowych.

ANALIZA ZAWODÓW GENERUJĄCYCH DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE W BYTOMIU

Do kategorii długotrwale bezrobotnych w Bytomiu należą w szczególności bezrobotni reprezentujący następujące grupy zawodów:

- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby”,
- „Leśnicy i rybacy”,
- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni”,
- „Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów”,
- „Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych”,
- „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach”,
- „Kierownicy dużych i średnich organizacji”,
- „Operatorzy i monterzy maszyn”.

Tabela 9. Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie w Bytomiu w I-półroczu 2009r.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwalego bezrobocia
1	2	3	4
1	"64"	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	1
2	"63"	LEŚNICY I RYBACY	0,5
3	"92"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWNI	0,5
4	"42"	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	0,4576
5	"81"	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,4348
6	"91"	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	0,39
7	"12"	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,3478
8	"82"	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,3421
9	"93"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	0,339
10	"41"	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	0,332
11	"73"	ROBOTNICZY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICZY POLIGRAFICZNI I POKREWNI	0,3111
12	"83"	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,2941
13	"52"	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,2855
14	"72"	ROBOTNICZY OBRÓBKİ METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,2634
15	"23"	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	0,25
16	"24"	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,2477
17	"32"	ŚREDNI PERSONEL W ZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,2364
18	"71"	GÓRNICZY I ROBOTNICZY BUDOWLANI	0,2356

19	"51"	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,2323
20	"74"	POZOSTALI ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,2263
21	"31"	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,2116
22	"22"	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,2059
23	"34"	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,2022
24	"62"	OGRODNICY	0,1852
25	"61"	ROLNICY	0,1429
26	"21"	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,1209
27	"33"	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	0
28	"13"	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0

Natomiast do grup zawodów, które w najmniejszym stopniu generują długotrwałe bezrobocie należą:

- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych”,
- „Rolnicy”,
- „Ogrodnicy”,
- „Pracownicy pozostałych specjalności”,
- „Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia”,
- „Średni personel techniczny”.

6. WNIOSKI

Struktura zawodowa bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu jest odzwierciedleniem zmian gospodarczych, które dokonały się w mieście. Charakteryzuje się ona przewagą zawodów związanych z tradycyjnymi gałęziami gospodarki, jakimi były w Bytomiu górnictwo i hutnictwo.

Potwierdza to przeprowadzona analiza, która wskazuje, że popyt na określone grupy zawodów jest kształtowany przez tendencje zawodowe, które generują pojawianie się nowych zawodów, wpływają na zanikanie zawodów istniejących oraz decydują o całkowitym braku popytu na wybrane zawody i specjalności.

Stałą tendencją bytomskiego rynku pracy jest dominacja zawodów nadwyżkowych, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych.

Wyniki przeprowadzonej analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykorzystane są na bieżąco przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w szczególności do:

- określenia odpowiednich kierunków szkoleń organizowanych dla osób bezrobotnych,
- korekty struktury kształcenia zawodowego w przygotowywanych corocznie wspólnie z Wydziałem Edukacji „planach naborowych” do szkół ponadgimnazjalnych,
- usprawnienia działań pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o aktualnej sytuacji na bytomskim rynku pracy pod kątem szansy na uzyskanie zatrudnienia,
- usprawnienia działań poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych,
- ułatwienia realizacji aktywnych form ograniczających długotrwałe bezrobocie poprzez realizację założeń outplacementu tj. programu zwolnień monitorowanych w zakresie tworzenia oferty przekwalifikowań.